

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2020-49-01

27.05.2021.

Komerccarbības atbalsta kontroles likuma normas, kas ierobežo pakārtoto saistību kreditora tiesības saņemt aizdevuma pamatsummas atmaksu, atbilst Satversmei

Satversmes tiesa 2021. gada 27. maijā pieņēma spriedumu lietā Nr. 2020-49-01 „Par Komerccarbības atbalsta kontroles likuma 8. panta pirmās daļas un 8.1 panta otrās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 92. un 105. pantam”.

APSTRĪDĒTĀS NORMAS

Komerccarbības atbalsta kontroles likuma (turpmāk – Kontroles likums) 8. panta pirmā daļa:

“Ja komercsabiedrība, kura nonākusi finansiālās grūtībās, saskaņā ar komerccarbības atbalstu regulējošiem normatīvajiem aktiem saņem atbalstu, tad no komerccarbības atbalsta piešķiršanas brīža līdz atbalsta sniegšanas beigām, ievērojot Eiropas Komisijas lēmumā vai nacionālajā normatīvajā aktā par atbalsta piešķiršanu noteikto un neatkarīgi no komercsabiedrības spēkā esošajām juridiskajām saistībām komercsabiedrībai ir aizliegts pildīt pakārtotās saistības (tai skaitā aizliegts atmaksāt aizdevumu, aprēķināt, uzkrāt vai izmaksāt par šādu aizdevumu procentus vai citu atlīdzību) neatkarīgi no pakārtoto saistību nodibināšanas brīža.”

Kontroles likuma 8.1 panta otrā daļa:

“Saskaņā ar šā panta pirmo daļu uzsāktā likvidācijas procesa ietvaros pakārtotās saistības tiek pildītas tikai tad, kad ir pilnībā atmaksāts saņemtais komerccarbības atbalsts. Līdz komerccarbības atbalsta atmaksāšanai:

- 1) nespēja atmaksāt komerccarbības atbalstu un pakārtoto saistību neizpilde nav pamats maksātnespējas procesa ierosināšanai;
- 2) pakārtoto saistību kreditora prasījums nevar tikt nodrošināts, kā arī pakārtoto saistību kreditors nav tiesīgs prasīt viņam pienākošos summu deponēšanu vai jebkādu citu saistību izpildi;
- 3) ir aizliegts komercsabiedrības dalībniekiem (akcionāriem, biedriem, īpašniekiem) izmaksāt likvidācijas kvotas.”

Kontroles likuma 8.1 panta trešā daļa:

“Uzņēmumu reģistrs izslēdz komercsabiedrību no publiskā reģistra arī tad, ja atbilstoši šajā pantā paredzētajiem nosacījumiem veiktas likvidācijas ietvaros nav atmaksāts komercdarbības atbalsts vai nav izpildītas pakārtotās saistības.”

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”
- Satversmes 91. pants: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.”
- Satversmes 92. pants: “Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Ikviens uzskatāms par nevainīgu, iekams viņa vaina nav atzīta saskaņā ar likumu. Nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Ikvienam ir tiesības uz advokāta palīdzību.”
- Satversmes 105. pants: “Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

LIETAS FAKTI

Lieta ierosināta pēc diviem Rema Kargina pieteikumiem. Viņš ir akciju sabiedrības „Reverta”, kas saņēmusi komercdarbības atbalstu, pakārtoto saistību kreditors. Vēloties atgūt no šīs akciju sabiedrības sava aizdevuma pamatsummu, viņš vērsās vispārējās jurisdikcijas tiesā, kura viņa prasību noraidīja.

Pieteikumu iesniedzējs vērsies Satversmes tiesā, jo uzskata, ka apstrīdētajās normās noteiktā kārtība, kas liedz viņa kā pakārtoto saistību kreditora tiesības saņemt aizdevuma pamatsummu, nesamērīgi ierobežo viņa īpašuma tiesības. Apstrīdētās normas arī pārkāpjot tiesiskās palāvības principu, jo esot pieņemtas pēc aizdevuma līguma noslēgšanas bez saudzējošas pārejas uz jauno regulējumu vai kompensācijas noteikšanas.

Pieteikumu iesniedzēja ieskatā apstrīdētās normas pārkāpj arī varas dalīšanas principu un tiesības uz taisnīgu tiesu, jo esot pieņemtas laikā, kad Pieteikumu iesniedzējs bija

vērsies tiesā ar prasījumu par aizdevuma pamatsummas piedziņu, un tiesvedība civillietā vēl nebija noslēgusies.

Pieteikumu iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas paredz arī atšķirīgu attieksmi pret viņu kā komercdarbības atbalstu saņēmušas komercsabiedrības pakārtoto saistību kreditoru iepretim šādu atbalstu saņēmušas kredītiestādes pakārtoto saistību kreditoriem, kuriem likumā tikusi paredzēta saudzējoša pāreja uz jauno regulējumu.

Satversmes tiesa 2015. gada 13. oktobrī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2014-36-01, kurā tika vērtēta Kontroles likuma 8. panta pirmās daļas atbilstība Satversmes 105. pantam.

TIESAS SECINĀJUMI

Par to, vai prasījums nav jau izspriests

Satversmes tiesa konstatēja, ka izskatāmajā lietā ir no lietas Nr. 2014-36-01 apstākļiem atšķirīgi faktiskie apstākļi, un ir izteikti jauni apsvērumi par Satversmes 105. panta tvērumu. Tādējādi prasījums par Kontroles likuma 8. panta pirmās daļas atbilstību Satversmes 105. pantam nav atzīstams par jau izspriestu. [15.2.]

Par vēršanos Eiropas Savienības Tiesā prejudiciālā nolēmuma pieņemšanai

Satversmes tiesa secināja, ka uz izskatāmo lietu attiecināmais Eiropas Savienības regulējums par valsts atbalstu ir skaidrs un nerada saprātīgas šaubas, un Pieteikumu iesniedzējam nav šķēršļi, kas viņam liegtu tiesības prasīt apstrīdētā regulējuma satversmības izvērtēšanu. Satversmes tiesa atbildes uz lietā izskatāmajiem jautājumiem var sniegt bez vēršanās Eiropas Savienības Tiesā. [16.2.]

Par tiesvedības izbeigšanu lietā daļā

Satversmes tiesa konstatēja, ka Kontroles likuma 8.1 panta otrās daļas 3. punkts nav attiecināms uz Pieteikumu iesniedzēju un nevar radīt viņam pamattiesību aizskārumu. Attiecīgi tiesvedības turpināšana šajā prasījuma daļā nav iespējama, un tiesvedība šajā daļā ir izbeidzama. [17.]

Satversmes tiesa atzina, ka tai jānoskaidro, vai apstrīdētās normas skar tādas Pieteikumu iesniedzēja pamattiesības, kas ietilpst Satversmes 92. panta pirmā teikuma tvērumā, un vai ir konstatējams varas dalīšanas principa pārkāpums. [18.]

Satversmes tiesa secināja, ka no izskatāmās lietas materiāliem nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas būtu liegušas kādai no triju instanču tiesām, izskatot civillietu, pildīt tās konstitucionālo pienākumu – spriest taisnīgu tiesu. Tas, ka

likumdevējs ir pieņēmis tiesību normas, kas attiecas uz tiesību subjektiem un to savstarpējām attiecībām, par ko ir strīds tiesā, neskar Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteikto, ka konkrētais strīds tiks izskatīts taisnīgā tiesā. Katras tiesību normas pieņemšanas pamatā ir kādi apstākļi, reaģēšanu uz kuriem likumdevējs ir uzskatījis par nepieciešamu. Likumdevējam ir jāreaģē uz tiesisko attiecību veidošanos un attīstību valstī. Satversmes tiesa atzina, ka apstrīdētās normas nerada varas dalīšanas principa pārkāpumu un neskar Pieteikumu iesniedzēja tiesības uz taisnīgu tiesu, kas ietvertas Satversmes 92. panta pirmajā teikumā. Līdz ar to tiesvedības turpināšana šajā prasījuma daļā nav iespējama, un tiesvedība šajā daļā ir izbeidzama. [18.2.]

Par to, kā vērtējama apstrīdēto normu satversmība

Satversmes tiesa atzina, ka apstrīdētās normas ierobežo pakārtoto saistību pildīšanu un tādējādi ir savstarpēji cieši saistītas, tāpēc tā izvērtēs šo normu kā vienota regulējuma satversmību. Vienlaikus Satversmes tiesa atzina, ka tā pārbaudīs, vai katra no apstrīdētajām normām ir pieņemta pienācīgā likumdošanas kārtībā un kā katras normas spēks laikā varēja ietekmēt Pieteikumu iesniedzēja tiesisko paļāvību. [19.1.]

Satversmes tiesa atzina, ka izskatāmajā lietā tā vispirms izvērtēs apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 1. un 105. pantam, bet pēc tam atbilstību Satversmes 91. pantam.

Par Satversmes 105. panta tvērumu

Satversmes tiesa atzina, ka prasījums uz Termindepozīta līguma izpildi ir "īpašums" 105. panta izpratnē. [20.1.]

Satversmes tiesa secināja, ka apstrīdētās normas ir aplūkojamas nevis Satversmes 105. panta ceturtā teikuma, bet gan šā panta pirmo triju teikumu tvērumā. [20.3.]

Par to, vai apstrīdētajās normās ietvertais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu

Satversmes tiesa atzina, ka Pieteikumu iesniedzējs par Kontroles likuma 8. panta pirmo daļu, pamatojot labas likumdošanas principa pārkāpuma esību, nav norādījis tādus pēc būtības jaunus argumentus, kas nebūtu izvērtēti lietā Nr. 2014-36-01. Turklāt izskatāmajā lietā nav strīda par to, ka Kontroles likuma 8. panta pirmā daļa ir izsludināta un publiski pieejama atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī pietiekami skaidri formulēta. [23.]

Satversmes tiesai neradās šaubas par to, ka arī Kontroles likuma 8.1 panta otrās daļas 1. un 2. punkts, kā arī trešā daļa ir normas, kas ir izsludinātas un pieejamas atbilstoši normatīvo tiesību aktu prasībām, kā arī pietiekami skaidri formulētas. [24.1.] Pieņemot Kontroles likuma 8.1 panta otrās daļas 1. un 2. punktu, kā arī trešo daļu, likumdevēja rīcībā

bija pietiekama informācija un tas ir vērtējis šo normu atbilstību gan Satversmei, gan Eiropas Savienības tiesībām. [24.3.]

Satversmes tiesa atzina, ka Kontroles likuma 8. panta pirmajā daļā un 8.1 panta otrās daļas 1. un 2. punktā, kā arī trešajā daļā paredzētais īpašuma tiesību ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu. [23., 24.]

Par to, vai apstrīdētajās normās ietvertajam pamattiesību ierobežojumam ir leģitīms mērķis

Satversmes tiesa secināja, ka apstrīdētajās normās noteiktais ierobežojums, kas liedz saņemt pakārtoto saistību pamatsummas atmaksu, atbilstoši Eiropas Savienības izvirzītajām prasībām kalpo mērķim nodrošināt to, ka pakārtoto saistību kreditori nesaņem nepamatotu labumu, valsts līdzekļi netiek izšķērdēti un atbalstā saņemtā naudas summa pēc iespējas atgriežas valsts budžetā. Šis ierobežojums vērsts uz to, lai tiktu nodrošinātas svarīgas nodokļu maksātāju un visas sabiedrības intereses. Līdz ar to apstrīdētajās normās ietvertā pamattiesību ierobežojuma leģitīmais mērķis ir sabiedrības labklājības nodrošināšana. [25.]

Par to, vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai

Satversmes tiesa konstatēja, ka, lemjot par sniegtā valsts atbalsta saderību ar Eiropas Savienības iekšējo tirgu, Eiropas Komisija ņēma vērā Līgumā par Eiropas Savienības darbību un tās 2013. gada 30. jūlija paziņojumu par atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi (turpmāk – Banku darbības paziņojums). Banku darbības paziņojuma 40. 46. punktā citstarp kā atbalsta atļaušanas nosacījums ir paredzēts akcionāru un pakārtoto saistību kreditoru sloga sadalījums. [27.]

Satversmes tiesa secināja, ka komercsabiedrībai pēc atbalsta saņemšanas turpmāk jādarbojas tā, lai maksimāli optimizētu šā atbalsta atgūšanu un to atmaksātu valsts budžetā. Tādēļ ir nepieciešama sloga sadale un ierobežojumi, kas liedz pakārtoto saistību kreditoriem saņemt viņu prasījumu apmierinājumu. Taču ir iespējami gadījumi, kad tiek uzsākta konkrētās komercsabiedrības likvidācija. Arī šādā gadījumā ir būtiski veicināt valsts ieguldīto finanšu līdzekļu atgūšanu. Sabiedrības interesēs ir nodrošināt, ka pakārtoto saistību kreditori savu saistību apmierinājumu nesaņem visu to laiku, kamēr nav atmaksāts atbalsts. Apstrīdētās normas nosaka aizliegumu pildīt pakārtotās saistības, tai skaitā aprēķināt, uzkrāt vai izmaksāt procentus vai citu atlīdzību, līdz pilnībā ir atmaksāts saņemtais atbalsts. Šāds aizliegums ir saskanīgs ar Latvijas apņemšanos nodrošināt sloga sadales principa ievērošanu, ko tā izteica Eiropas Komisijai, kad tā lēma par sniegtā valsts atbalsta saderību ar Eiropas Savienības iekšējo tirgu. [27.]

Satversmes tiesa secināja, ka likumdevēja izmantotie līdzekļi ir piemēroti pamattiesību ierobežojuma leģitīmā mērķa sasniegšanai. [27]

Par to, vai nepastāv personas pamattiesības mazāk ierobežojoši (saudzējošāki) līdzekļi

Satversmes tiesa secināja, ka, ieviešot prasības, kas izriet no Eiropas Savienības tiesību aktiem, var būt iespējami vairāki risinājumi un dažādi regulējumi, taču tiem jebkurā gadījumā jābūt tādiem, kas nodrošina sloga sadales mērķa sasniegšanu. Visi alternatīvie līdzekļi, kas bija noteikti Eiropas Komisijas 2014. gada 9. jūlija lēmumā Nr. 2015/162 par papildu sniegto valsts atbalstu AS “Parex banka” (AS “Reverta”) un AS “Citadele banka”, pakārtoto saistību kreditorus ietekmētu vienlīdz smagi, proti, jebkurā gadījumā pakārtoto saistību kreditoriem nebūtu iespēju saņemt sava prasījuma apmierinājumu pirms tam, kad AS “Reverta” atmaksā saņemto atbalstu. [28.1.]

Satversmes tiesa secināja, ka Pieteikumu iesniedzēja minētie alternatīvie līdzekļi nerasniegtu pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. [28.2.1.]

Satversmes tiesa konstatēja, ka jau lietā Nr. 2014-36-01 tā secināja, ka neviens no likumdevēja vērtētajiem alternatīvajiem līdzekļiem ar Kontroles likuma 8. panta pirmo daļu noteiktā ierobežojuma leģitīmo mērķi nerasniegtu tādā pašā kvalitātē. Satversmes tiesa atzina, ka izskatāmajā lietā tai nav pamata izdarīt citādu secinājumu. Arī izskatāmajā lietā ir nepieciešams nodrošināt to, ka ieguldītie valsts līdzekļi netiek izlietoti pretēji sabiedrības interesēm un tiek pēc iespējas ieskaitīti atpakaļ valsts budžetā. [28.2.2.]

Vērtējot iespējamās Kontroles likuma 8.1 panta otrās daļas 1. un 2. punkta, kā arī trešās daļas alternatīvos līdzekļus, Satversmes tiesa konstatēja, ka no Eiropas Savienības regulējuma izriet princips nodrošināt, ka “neviens kreditors nav sliktāks par citiem”. Šis princips prasa nodrošināt, ka sloga sadales pasākumu rezultātā pakārtoto saistību kreditoru stāvoklis nevar tikt pasliktināts salīdzinājumā ar situāciju, kāda izveidotos tad, ja atbalsts netiktu sniegts. Taču šis princips ir saprotams nevis kā tāds, kas izslēgtu paša sloga sadales ieviešanu, bet gan kā tāds, kas nodrošina samērīgu sloga sadales ieviešanu, proti, to, lai pakārtoto saistību kreditoriem nebūtu jāuzņemas nepamatoti smags slogs. [28.2.3.]

Satversmes tiesa konstatēja, ka likumdevējs vērtējis divus alternatīvos līdzekļus – komercsabiedrības likvidāciju un maksātnespējas procesa uzsākšanu. Satversmes tiesa arī konstatēja, ka līdz 2014. gada 1. jūlijam, kad spēkā stājās Kontroles likuma 8. panta pirmā daļa, par pakārtotajām saistībām tika aprēķināti un maksāti procenti. Taču to pieaugums atbilstoši Maksātnespējas likuma 63. panta pirmās daļas 3. punktam un Kredītiestāžu likuma 149. panta 3. punktam apstātos līdz ar maksātnespējas procesa pasludināšanu. Satversmes tiesa atzina, ka tādējādi pakārtoto saistību kreditori no atbalsta piešķiršanas guva tādu labumu, kādu nebūtu guvuši, ja atbalsts netiktu piešķirts

un tiktu uzsākts AS "Parex banka" maksātnespējas process. Tādā gadījumā šo kreditoru stāvoklis būtu vēl sliktāks, jo maksātnespējas tiesiskais regulējums nepieļautu procentu maksājumus. [28.2.3.]

Satversmes tiesa secināja, ka pat tad, ja tiktu uzsākts AS "Parex banka" vai vēlāk AS "Reverta" maksātnespējas process, Pieteikumu iesniedzēja tiesības saņemt sava prasījuma apmierināšanu būtu ierobežotas. Maksātnespējas tiesiskais regulējums paredz kreditoru grupēšanu, un no tā izriet, ka Pieteikumu iesniedzējs ar savu prasījumu būtu vienā no pēdējām kreditoru kārtām. Maksātnespējas process negarantē kreditora tiesības saņemt pilnīgu sava prasījuma apmierinājumu, un arī tajā komercsabiedrība var tikt izslēgta no publiskā reģistra, neapmierinot visu kreditoru prasījumus. [28.2.3.]

Noslēgumā Satversmes tiesa atzina, ka ar apstrīdētajām normām Pieteikumu iesniedzēja tiesības uz īpašumu ir ierobežotas pat mazākā mērā, nekā tās tiktu ierobežotas AS "Parex banka" vai vēlāk AS "Reverta" maksātnespējas procesa laikā, ja atbalsts nebūtu piešķirts. Ņemot vērā minēto, Satversmes tiesa secināja, ka neviens no iepriekš minētajiem alternatīvajiem līdzekļiem nesasniedtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. Tie apdraudētu pašas komercsabiedrības darbību un līdz ar to arī visu sabiedrību, kā arī ar tiem tiktu pārkāpti Eiropas Savienības noteikumi par atbalsta sniegšanu. [28.2.3.]

Par to, vai labums, ko no apstrīdētajām normām noteiktā indivīda pamattiesību ierobežojuma iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu

Satversmes tiesa atzina, ka īpašuma tiesību ierobežojuma samērīguma izvērtējumā tiks ņemts vērā pakārtoto saistību īpašais raksturs. No pakārtoto saistību rakstura izriet komercdarbības risks, kas attiecīgajiem kreditoriem ir jāizvērtē un, nododot savus naudas līdzekļus kredītiestādei, jāuzņemas, proti, risks, ka kredītiestādes maksātnespējas grūtību gadījumā aizdotie naudas līdzekļi var tikt dzēsti. Šis risks attiecas ne tikai uz maksātnespējas vai likvidācijas procesu, bet uz visu laika periodu, kamēr kredītiestādei ir finansiālās grūtības. Šīs grūtības var tikt un izskatāmajā lietā arī tika risinātas ar valsts iesaisti, sniedzot atbalstu AS "Parex banka" un vēlāk AS "Reverta". Pakārtoto saistību kreditoram ir jāreķinās ar to, ka atbalsta sniegšana finansiālās grūtībās nonākušajai kredītiestādei ietekmēs arī viņa situāciju, proti, jāreķinās ar to, ka viņš sava prasījuma apmierinājumu nesaņems tikmēr, kamēr nebūs atmaksāts atbalsts. [29.1.]

Satversmes tiesa atzina, ka tiesiskās paļāvības princips ir cieši saistīts ar tiesiskās sistēmas pamatvērtībām. Tā piemērošana nav un nevar būt pašmērķīga. Ikvienā gadījumā ir būtiski nodrošināt taisnīgu gala rezultātu. Ar apstrīdētajām normām atbilstoši taisnīguma principam ir radīti tādi apstākļi, kas ir iespējami tuvi tam, kādi tie būtu gadījumā, ja atbalsts nebūtu sniegts. Atbalstam noteiktie ierobežojumi ir vērsti uz Satversmē nostiprinātā taisnīguma principa ievērošanu. [29.2.]

Vērtējot Pieteikumu iesniedzēja tiesisko paļāvību Kontroles likuma 8. panta pirmās daļas ietvaros, Satversmes tiesa secināja, ka Pieteikumu iesniedzējam nevarēja rasties likumīga, pamatota un saprātīga paļāvība uz tiesiskā regulējuma nemainīgumu. AS "Parex banka" finansiālās grūtības, potenciālā maksātnespēja un likvidācija 2008. gadā radīja Latvijas valstī līdz šim vēl nebijušu situāciju, kas prasīja valsts iesaisti šīs bankas glābšanā un atbalsta sniegšanu. Līdz ar to bija nepieciešamas arī izmaiņas normatīvajos aktos. Šādos apstākļos Pieteikumu iesniedzējs nevarēja saprātīgi paļauties uz to, ka tiesību normas jautājumā par Termiņdepozīta līguma izpildi un atbalsta kontroli netiks grozītas, un ka to grozījumi neietekmēs tiesiskās attiecības, kas bija izveidojušās starp AS "Parex banka" (vēlāk AS "Reverta") un Pieteikumu iesniedzēju. Tas, ka vēl zināmu laiku pēc tam, kad tika sākta atbalsta sniegšana AS "Parex banka", nepastāvēja tāds nacionālais tiesiskais regulējums, kas ierobežotu valsts atbalsta izmantošanu pretēji tā mērķiem, nenozīmē, ka Pieteikumu iesniedzējs būtu varējis saprātīgi paļauties uz to, ka šie trūkumi netiks novērsti un viņa situācija nekad nemainīsies. [29.3.]

Satversmes tiesa uzsvēra, ka atbalsts tika sniegts finansiālās grūtībās nonākušai komercsabiedrībai. Tas bija nopietns signāls tās kreditoriem, tostarp pakārtoto saistību kreditoriem, par šīs komercsabiedrības nespēju pildīt uzņemtās saistības. Šādos apstākļos nav izšķirošanas nozīmes tam, ka, pieņemot Kontroles likuma 8. panta pirmo daļu, netika noteikts pārejas periods. [29.3.]

Vērtējot Pieteikumu iesniedzēja tiesisko paļāvību Kontroles likuma 8. panta pirmās daļas ietvaros, Satversmes tiesa secināja, ka šīm normām attiecībā uz Pieteikumu iesniedzēju bija turpmāk vērsts spēks. Tas nozīmē, ka Pieteikumu iesniedzējam laikā, kad tika uzsākta AS "Reverta" likvidācija, jau bija zināms, kādas būs tās sekas, un viņš ar šīm sekām varēja rēķināties. [29.4.]

Satversmes tiesa atzina, ka valstij nav pienākuma ar atbalsta mehānismu nodrošināt to, ka pakārtoto saistību kreditori saņem prasījumu apmierinājumu. Ja kredītiestāde nespēj atmaksāt atbalstu, nav pamata apmierināt pakārtoto saistību kreditoru prasījumus. [29.]

Satversmes tiesa secināja, ka sabiedrības ieguvums no tā, ka valsts budžeta līdzekļi tiek izlietoti taupīgi un atgūti pēc iespējas ātrāk, ir lielāks par atsevišķu pakārtoto saistību kreditoru ciestajiem zaudējumiem. Atsevišķu personu interese atgūt savus naudas līdzekļus nav samērīga ar aizskārumu, kas varētu tikt radīts sabiedrības interesēm, jo sloga sadales principa neieviešana liegtu sabiedrībai pēc iespējas maksimālā apmērā atgūt tās ieguldītos naudas līdzekļus. [29.]

Par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. pantam

Satversmes tiesa, ņemot vērā konstitucionālajā sūdzībā sniegto argumentāciju un citus lietas materiālus, atzina, ka tā izvērtēs apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. [30.]

Satversmes tiesa atzina, ka izskatāmajā lietā ir izvērtējams tas, vai AS "Citadele banka" pakārtoto saistību kreditori un AS "Reverta" pakārtoto saistību kreditori, tostarp Pieteikumu iesniedzējs, atrodas pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. [32.]

Satversmes tiesa secināja, ka AS "Citadele banka" un AS "Reverta" pakārtoto saistību kreditori šajās komercsabiedrībās iesaistījās ar dažādiem mērķiem. Pirmajā gadījumā mērķis bija finansiālās grūtībās nonākušas bankas glābšana, otrajā – peļņas gūšana ilgtermiņā. Tādējādi izskatāmās lietas ietvaros starp AS "Reverta" un AS "Citadele banka" pakārtoto saistību kreditoriem pastāv būtiskas atšķirības, un tie neveido salīdzināmas grupas Satversmes 91. panta pirmā teikuma izpratnē. Līdz ar to apstrīdētās normas atbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. [32.]

- **Satversmes tiesa nolēma:**

1. Izbeigt tiesvedību lietā daļā par Komerccarbības atbalsta kontroles likuma 8.1 panta otrās daļas 3. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 92. un 105. pantam.
2. Izbeigt tiesvedību lietā daļā par Komerccarbības atbalsta kontroles likuma 8. panta pirmās daļas, 8.1 panta otrās daļas 1. un 2. punkta, kā arī trešās daļas atbilstību varas dalīšanas principam un Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.
3. Atzīt Komerccarbības atbalsta kontroles likuma 8. panta pirmo daļu, 8.1 panta otrās daļas 1. un 2. punktu, kā arī trešo daļu par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams, tas stāsies spēkā tā publicēšanas dienā.

Spriedums tiks publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” Satversmes tiesas likuma 33. panta pirmajā pantā noteiktajā termiņā.

Sprieduma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā:
https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2020/09/2020_49_01_Spriedums.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzi informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803

Video par Satversmes tiesu [šeit](#).

